

Transitieplan

De wijziging bij wet van de onderwijstijd heeft ook tussen de VO-raad en de vakorganisaties geleid tot afspraken 'hoe daarmee om te gaan'. Zo is afgesproken en vastgelegd in artikel 8.4 CAO VO 2014/2015 dat de werkgever in het voorjaar van 2015 in overleg met en na instemming van de (P)MR met een transitieplan (van oude regeling naar een nieuwe planning) vaststelt wat de wijziging van de wet op de onderwijstijd betekent voor de onderwijsplanning (curriculum, lessentabel en de planning van de lesweken, toetsweken, projectweken et cetera) van de school. Dit leidt mogelijk, door aanpassing van de lessentabel in de leerjaren 1 en 2, tot een vrijvallend budget dat moet worden besteed aan werkdruk verlagende maatregelen, zoals werkgelegenheidsbehoud, vermindering van het aantal lessen per week voor fulltimers of verkleining van de klassen.

In het op te stellen transitieplan staan in ieder geval de gevolgen voor:

- het behoud van de werkgelegenheid;
- de lessentabel;
- het aantal lessen dat maximaal aan een docent kan worden opgedragen (taakbeleid);
- de spreiding van de lesweken over de 37,8 onderwijsweken die beschikbaar zijn voor het onderwijs;
- de klassengrootte;
- de werkdruk.

taakbeleid CAO VO 2014/2015

Het taakbeleid moet worden uitgevoerd op de wijze zoals beschreven in de artikelen 8.1 en 8.2 CAO VO. Centraal staat hierbij een evenwichtige spreiding van de aan de werknemer op te dragen werkzaamheden en werkdruk over het schooljaar. Vanuit dat uitgangspunt moet het taakbeleid worden vormgegeven en moet aandacht worden besteed aan:

- lesdefinitie;
- honorering voor- en nawerk;
- maximum aantal lessen per week;
- deskundigheidsbevordering;
- omschrijving en normering in tijd van overige taken;
- analyse en oplossingen werkdruk onderwijsondersteunend personeel;
- invoeren en bewaken van structureel werkoverleg onderwijsondersteunend personeel, scholing/training OOP;
- jaarlijkse evaluatie van het taakbeleid.

De maximale lestaak van een leraar is 750 klokuren op jaarbasis (art.8.2 CAO VO).

verbinding transitieplan en onderwijsvernieuwing

Natuurlijk beschikken de scholen al jaren over taakbeleid in de school. Nu in de CAO VO is vastgelegd dat in verband met de aanpassing van de onderwijstijd er een transitieplan moet worden opgesteld, is het ook raadzaam in het transitieplan tevens aandacht te besteden aan de onderwijsvernieuwing en daarmee samenhangend taakbeleid. Op dit moment zijn nog niet veel scholen zover dat zij echt gepersonaliseerd leren kunnen aanbieden aan alle leerlingen, maar het is wel sterk aan te bevelen er nu al rekening mee te houden dat het in de nabije toekomst gaat gebeuren.

Werken met ict en het geven aan leerlingen van meer verantwoordelijkheid voor het eigen leren houdt ook in dat de leerling binnen het onderwijs moet leren eigen keuzes te maken. Natuurlijk vervult daarbij de leraar een centrale rol zowel voor wat betreft het eigen vakgebied als ook op het gebied van pedagogiek en didactiek. De leraar heeft zoals in de visie op gepersonaliseerd leren is beschreven ook een coachende rol (zie onder).

Bij het opstellen van het transitieplan is het verstandig deze vernieuwingen al te benoemen en afspraken te maken hoe ze een plaats krijgen in het beleid. De werkzaamheden van leraren zullen ook inhoudelijk een andere invulling krijgen wanneer de stappen in de richting van gepersonaliseerd leren worden gezet. In eerste instantie zal rekening moeten worden gehouden met noodzakelijke extra tijd voor leraren omdat er meer tijd nodig is voor de voorbereiding van de lessen en de organisatie daarvan, maar als dat voor het curriculum een keer gedaan is, zal het jaarlijks aanpassen aanzienlijk minder tijd gaan vergen. Daar staat tegenover dat voor het nakijken van het werk door de automatisering en het gebruiken van adaptief leermateriaal minder tijd nodig zal zijn dan thans het geval is.

Ook kan de schoolorganisatie ingrijpend veranderen door te gaan werken met bijvoorbeeld leerpleinen en meer buitenschools leren. Kortom redenen genoeg om ruimte binnen het transitieplan te creëren om de vernieuwingen binnen de school te realiseren.

In de leernetwerken gepersonaliseerd leren van VO-content is met de schoolleiders/bestuurders uit deze netwerken uitvoerig gediscussieerd over de mogelijkheden in het transitieplan formuleringen te kiezen die de huidige of toekomstige onderwijsvernieuwing niet belemmeren.

definitie gepersonaliseerd leren

Gepersonaliseerd leren is het leerproces waarbij leerlingen op hun eigen wijze en in hun eigen tempo werken aan de leerdoelen. Per vak, leerinhoud of onderdeel wordt afhankelijk van de prestaties en voorkeuren van de leerling een op de leerling aangepast programma voor herhaling, verdieping en/of verrijking aangeboden. Bij gepersonaliseerd leren zijn leerlingen en leraren, ieder met een eigen rol, samen verantwoordelijk voor het leerproces.

visie gepersonaliseerd leren

Bij gepersonaliseerd leren staat de individuele leerling centraal en wordt door de leraar het onderwijsproces rondom de leerling uitdagend georganiseerd. Dit betekent dat er een leeromgeving is die vraagsturing door de leerling mogelijk maakt, waarbij rekening wordt gehouden met de interesses en leerstijl van de leerling. De leerling wordt uitgedaagd door het moeten oplossen van realistische vraagstukken de eigen creativiteit te ontwikkelen. Spannende opdrachten die regelmatig ook samen met andere leerlingen moeten worden uitgevoerd, educatieve games en directe feedback maken onderdeel uit van het leeraanbod. Op die wijze wordt iedere leerling gestimuleerd het maximale uit zichzelf te halen. Gepersonaliseerd leren kan deels plaats- en tijdonafhankelijk plaatsvinden waarbij een virtuele leeromgeving een belangrijke rol speelt; de fysieke aanwezigheid van de leraar als vakdocent of als coach is daarbij niet op alle momenten noodzakelijk.

Netwerken Gepersonaliseerd Leren
Ad van der Wiel
ad.vanderwiel@rjnconsultonderwijsict.nl

Hans Reiber
hans.reiber@rjnconsultonderwijsict.nl
tel.06-39495201